

טיפ-עלון

למורי העברית • דברים שפדאי לדעת

18 בנובמבר 2021
י"ד בכסלו תשפ"ב

הפיקוח על העברית
בקדם יסודי וביסודי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות

שאלה למפמ"רית

איך אפשר לקדם הוראת עברית סביב נושאים במעגל השנה?

דליה הלוי דרזנר:

השפה משמשת אותנו כדי לשוחח, לקרוא ולכתוב על נושאים שונים והיא נושאת עליה את התרבות שלנו וגם נובעת ממנה. כזאת, הוראת שפה משתלבת היטב עם העיסוק במעגל השנה, בנושאים שרלוונטיים מאד לחיי הילדים.

אדגים הפעם כיצד אפשר לעסוק בשפה סביב שירי זמר לקראת חג החנוכה.

שירי זמר הם קלילים ומאפשרים זכירה והבנה של מילים חדשות. לחג חנוכה נכתבו שירי זמר רבים שילדים אוהבים, ובהם מילים שאינן מוכרות משפת היום-יום, לדוגמה אבוקה ("הבה נרימה"), למלל ("מימלל גבורות ישראל"), סור! ("סורה חושך..."). שירים אלה הם הזדמנות נפלאה להרחיב את אוצר המילים של הילדים ולהסב את תשומת לבם למילים וביטויים חדשים ולנטיות דקדוקיות ומבנים תחביריים שאינם שגורתיים.

חשוב לעמוד על המשמעות של המילה או הביטוי בשיר ולבחון יחד עם התלמידים באילו הקשרים נוספים או באיזו צורה דקדוקית נוספת הם פוגשים אותם. לדוגמה, הביטוי "ניסים ונפלאות" שמשמעו פלא גדול, הוא ציטוט ממסכת סופרים ומוכר לנו משיר התפילה: "הנרות הללו אנו מדליקין, על הנסים ועל הנפלאות...". גם בהקשר יומיומי עכשווי הביטוי משמש לתיאור השתלשלות מפתיעה של אירועים.

מוצע למורים ליצור "מילון חנוכה" במחברת או על לוח בכיתה, ולכלול בו מילים וביטויים הלקוחים משירי החג, לשבץ אותם בהקשרים אחרים וליצור סביבם משחקי מילים, תשבצים וכדומה.

שירי זמר לחנוכה הם הזדמנות מיוחדת להעשיר אוצר מילים לצד ידע תרבותי-ישראלי לבני עולים שאינם דוברי עברית בבית.

הרצאתה של פרופ' ענת פריאור עוסקת בהרחבת אוצר המילים של תלמידים אלו.

יש לכם שאלה למפמ"רית? מוזמנים לשלוח כאן.
הרשמו כאן לקבלת הודעות משולחן המפמ"רית.

החיסון שלא נגמר

מוזמנים למפגש "שמחת הקריאה" בנושא:
"החיסון שלא נגמר" -

דרכים לתיווך רגשי בקריאת ספר בכיתה
ביום חמישי 25.11.21 כא' בכסלו תשפ"ב

בשעה 20:00-20:45

[קישור לזום](#)

ניצנים של כתיבה

בימים אלה ילדים צעירים מתנסים בראשית הכתיבה בהתרגשות רבה, בכיתה ובבית. קיימת חשיבות רבה להתנסות בכתיבה בסביבה מעודדת שאינה שיפוטית. זאת, החל מהשלבים הראשונים של ההתפתחות האוריינית וניצני הרכישה של השפה הכתובה בגן ובבית הספר.

בסרטון **עידוד כתיבה - עבור הורים לילדים בראשית מסע הכתיבה** משוחחת ללי מור עם פרופ' דורית ארם על עידוד כתיבה ע"י ההורים, מבלי שיהפכו למורים של הילדים. היא מסבירה איך לעשות זאת בדרך נעימה, תוך כדי פעולות יומיומיות בבית שעולה בהן הצורך לכתוב.

בשיח עם ההורים, מורים יכולים להשתמש בסרטון או להציע רעיונות העולים ממנו כדי להדק את הרצף בין סביבת הבית לסביבת בית הספר ולתמוך בתהליכים אורייניים מעוררי חוויות חיוביות.

"מן המחקר אל הכיתה" - הוויבר חוזר!

מוזמנים למפגש הראשון לשנת תשפ"ב בסדרת המפגשים עם חוקרים "מן המחקר אל הכיתה". הפעם נפגוש את ד"ר עמליה בר און מאוניברסיטת תל-אביב, בנושא **קשרים בין ידע לשוני, קריאה והבנת הנקרא של טקסטים מסוגות שונות, ואיך זה קורה[א] בעברית**. ההרצאה תעסוק בתפקיד הידע הלשוני ויעילות הקריאה בהבנת הנקרא ודרכים להתערבות וקידום יכולות אלו, בדגש על תלמידים מתקשים.

המפגש יתקיים ביום רביעי כ' בכסלו, 24.11.2021 בשעה 20:00.
[הקישור למפגש](#).

לקבלת הודעות על ההרצאות הבאות בסדרה הרשמו כאן.

חנוכה בחינוך הלשוני

במרחב הפדגוגי ניתן למצוא חומרים ופעילויות לחנוכה:

- ❖ [חנוכה בחינוך הלשוני](#)
- ❖ [יצירות ספרות לחנוכה](#) - מלוות בהצעות לפעילויות.

היכנסו לגליונות קודמים של [טיפ-עלון](#)

מוגש מטעם צוות הפיקוח על הוראת העברית בקדם יסודי וביסודי.
עורכת: מעין תדמור-טרוינסקי

עסקאות החביאה נפתחו הכוורת: 30 שעות אוכרות לאופק חדש!!!

חינוך לשוני:

- קוראים עם "שמחת הקריאה" (מס השתלמות 079)
- הערכה בשפה תהליכים וכלים (מס השתלמות 107)
- "מילים מנגינות": חקר שירי זמר
- מאחורי הקלעים השקופים של ויקיפדיה
- "מילים בריאות": שילוב האוריינות הלשונית בתחום הדעת "מדע וטכנולוגיה"

הכוורת מחכה לכם גם ביחידות השתלמות
בלמידה עצמית להרכבה אישית.
חפשו את יחידות החינוך הלשוני!

בקרוב יפתחו מקומות נוספים
בהשתלמויות הארציות המקוונות.
עקבו אחרינו באתר המפמ"ר.